

tivna rješenja? Priznajemo da bi uvažavanje nekih od spomenutih misli bitno izmijenilo koncepciju knjige pa ih zato iznosimo kao naše razmišljanje, a ne kao »prigovor«.

Uza sve ostale lijepe osobine, knjiga je pisana s takvim osjećajem mjere, ukusa i stila, da je njezino čitanje autentični umjetnički užitek — dakako za onoga koji voli (pravnu) povijest. Mislimo da ne bi smjelo biti pravnik i povjesničara koji ne bi nabavio i čitao tu knjigu i nad njom razmišljao o evoluciji prava i onom što za nas danas znači (pravna) povijest. Zato s nestrpljenjem očekujemo najavljeni drugi dio.

Lujo Margetić

IVAN LUČIĆ, O KRALJEVSTVU DALMACIJE I HRVATSKE,
Latina et Graeca i VPA, Zagreb 1986, 471 str.

Nedavno smo kao VII. knjigu Biblioteke Latina et Graeca dobili suvremeno kritičko izdanje i prvi prijevod prve knjige kapitalnog djela hrvatske historiografije, Luciusovog *De Regno Dalmatiae et Croatiae*. Prema najavi izdavača ovaj svezak slijedit će još tri kako bi se obuhvatilo svih šest knjiga *De Regna* uz uvodne studije, komentar i kazalo čitavog djela. Lučić je već odavno, u našoj historiografiji, stekao laskave naslove kao: »Otac hrvatske povjesnice« (V. Klaić) i »hrvatski Herodot« (Šišić). Utemeljitelj hrvatske kritičke historiografije dao nam je djelo koje spada u sam vrh suvremene mu evropske historijske znanosti.

Ivan Lučić rođen je u Trogiru 1604. godine, u vrlo uglednoj patricijskoj obitelji. Otac mu Petar bio je čuveni hrvatski književnik kasne renesanse, a majka je potjecala iz ugledne šibenske obitelji Divnić, koja je također zadužila hrvatsku kulturu. Preko nje Lučići su došli u srodstvo s Vrančićima i Zavorovićima. Odrastajući u dalmatinskoj kulturnoj klimi, Ivan brzo napreduje u obrazovanju, što se posebno intenzivira nakon njegova odlaska u Rim. Od 1618. do 1620. boravi u Seminarium Romanum, da bi nakon toga školovanje nastavio u Padovi. Tamo je 1628, nakon završetka studija filozofije, matematike, grčkog jezika, političkih nauka i književnosti, doktorirao pravo, te je 1630. promoviran za doktora obaju prava.

Vraća se u Trogir gdje u skladu s obiteljskom tradicijom preuzima neke ugledne funkcije u komunalnoj upravi, ali ne prekida sa znanstvenim radom, pa već 1630, iz arhiva obitelji Cindro u Splitu, prepisuje djelo Tome Arhidakona *Historia Salonitanorum pontificum atque Spalatensium*.

Uskoro, 1633, opet je u Rimu gdje stvara dragocjene kontakte s istaknutim eruditima, ali i s našjencima okupljenim oko Zbora Svetog Jeronima. Zbog obiteljskih obveza vraća se u Trogir gdje se ponovno uključuje u politički život rodne mu komune, pa će tako 1663. biti kao poklisar poslan u Mletke. Unatoč svojevrsnoj izoliranosti zbog boravka u Dalmaciji, ne posustaje u radu, prikuplja povijesnu građu iz arhiva, gradskih kancelarija i biblioteka, a dopisuje se i surađuje s brojnim kolegama i prijateljima sa studija. U korespondenciji je i s uglednim znanstvenicima evropskog formata, Lukom Holstenijem i Lovrom Pignorijem.

Čim su mu to obiteljske obveze dopustile, odlazi ponovno u Rim, u koji je baš te, 1655. stigla švedska kraljica Kristina. Ona će za svog rimskog boravka okupiti najznamenitija znanstvena i kulturna imena tadašnje Evrope. Posredstvom Dubrovčanina Stjepana Gradića, prijatelja iz studentskih dana, i Lučić će često sudjelovati u radu njezine Akademije, i što je posebno dragocjeno, koristiti se rukopisima slavne joj knjižnice. Lucius je sudjelovao i u radu *Academia degli Arcadi*

i Akademiji za fiziku i matematiku, a bio je i među osnivačima prvog znanstvenog časopisa u Rimu, što sve svjedoči o njegovu velikom znanstvenom angažmanu.

Godine 1657. objavljuje u Rimu svoje prvo djelo: *Vita B. Ioannis confessoris episcopi Traguriensis*. Tako se i Lučić uključio u tada moderna kritička izdanja života svetaca.

1622. dovršava svoje najvažnije djelo, *De Regno Dalmatiae et Croatiae*, zasnovano još u Trogiru. Tiskanje je povjerio nizozemskom tiskaru Joannesu Blaeu, vrlo čuvenom po izdavanju velikih atlasa. Konačno se pojavila knjiga pod naslovom *Ioannis Lucii, Dalmatini, De Regno Dalmatiae et Croatiae, libri sex, Am stela e da mi 1666*. Primjedbe koje je autor imao ispravljene su 1668. kod tiskanja novog izdanja. Pored toga, u njemu su tiskane geografsko-historijske karte i genealoške table, a karta *Illyricum hodiernum*, izašla je s posvetom hrvatskom banu Petru Zrinskom. Uskoro je priredio posebno izdanje te karte s komentarom pod naslovom *Illyricum sive Slavonia, za istog izdavača*.

Godine 1669, zajedno sa Stjepanom Gradićem, objavljuje, ponovno u Amsterdamu, *Satyricon Petronija Arbitra*, gdje u predgovoru uspijeva dokazati vjerodostojnost trogirskog rukopisa s odlomkom *Trimalhionove* gozbe. Tim radom bila je obustavljena žustra polemika među onodobnim evropskim znanstvenim autoritetima.

U Mlecima je 1673. objavio povijest Trogira, pod naslovom *Memorie istoriche di Tragurio ora detto Trau*, a slijedeće godine izlazi isti tekst naslovljen: *Historia di Dalmatia — Et in particolare delle citta di Trau, Spalatro e Sebenico*.

U to vrijeme objavio je i *Inscriptiones Dalmaticae* gdje je uvrstio epigrafske spomenike koji nisu ušli u *De Regno*. Tu je objavio i *Notae ad Palladium Fuscum Variarum lectionum Chronici Ungarici manuscripti cum editis et Addenda vel corrigenda in Opere De Regno Dalmatiae et Croatiae*.

Za najnovije izdanje *De Regna* vrlo iscrpnu uvodnu studiju napisao je Miroslav Kurelac, u kojoj je dan kritički pregled literature o Luciusovu životu i posebno o djelu nadopunjen vlastitim istraživanjima (str. 7—54). Ovaj vrijedan rad autor je upotpunio Bibliografijom (str. 429—458), u kojoj su specificirana Lučićeva djela i literatura o njemu i o njegovu opusu.

Najdragocjeniji dio ovog izdanja je svakako, uz objavljivanje samog *De Regna*, njegov prvi hrvatski prijevod, kojim će postati dostupniji široj kulturnoj javnosti. Tekst je priredila i prevela Bruna Kuntić-Makvić. Pored amsterdamskog izdanja iz 1668, koje je identično prvom, priređivač je uzeo u obzir ispravke i dopune što ih je Lučić objavio uz *Inscriptiones Dalmaticae*, i posebno Lučićev primjerak prvog izdanja *De Regna* u koji je sam autor vlastoručno unosio korekcije. Posao na dotjerivanju djela završio se tek Lucićevom smrću. S obzirom na pristup priređivača moguće je ustvrditi da smo konačno dobili onakav tekst kakav je sam autor želio.

Komentar (str. 373—428) koji su napisali Neven Budak, Ivo Goldstein, Bruna Kuntić-Makvić i Miroslav Kurelac ima namjeru obavijestiti o Lučićevom aparatu izvora i literature, a bez tumačenja samog djela. Unatoč neprijeporno velikoj vrijednosti i samog prezentiranja djela, držimo nedostatkom edicije činjenicu da se Lučićevu djelu nije pristupilo kompleksnije, to jest s potpunim komentarom.

Ivica Prlender

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

HISTORIJSKI ZBORNİK GOD. XL (1) str. 1—470, Zagreb 1987.

IZDAVAČ: Savez povijesnih društava Hrvatske

REDAKCIJSKI ODBOR

Mirjana GROSS, Zagreb
Ivan KAMPUS, Zagreb
Tomislav RAUKAR, Zagreb
Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Ivan KAMPUS

LEKTOR I KOREKTOR

Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:

Savez povijesnih društava Hrvatske
Zagreb, Filozofski fakultet, Ul. Đure Salaja 3

Časopis izlazi jednom godišnje

Narudžbe šalžite na adresu:

Savez povijesnih društava Hrvatske, Zagreb, Krčka 1

Cijena ovog broja iznosi 5000 din.

Izdavanje časopisa sufinancira

Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SRH

Tisak Štamparskog zavoda »Ognjen Prica« u Zagrebu — travanj 1988.